

Forskningsplan for Museum Nord.

Hva er forskning?

Tradisjonelt defineres forskning i museene slik Norsk Folkemuseum gjør det:

Forskning er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap. Forskning skal være basert på problemstillinger, anerkjente vitenskapelige metoder og teoretisk forankring, og skal formidles i vitenskapelig form.

Forskning slik det er definert her, bør være en sjølsagt del av virksomheten i Museum Nord. Definisjonen kan imidlertid komme til å utelukke forskning innenfor områder der det brukes eksperimentell metode, slik det ofte gjøres innenfor bl.a.. arkeologi, bygningsvern og annen handlingbåret kunnskapsutvikling. Museum Nord's definisjon av forskning inkluderer derfor også eksperimentell metode. Det sentrale må være at forskningsprosjektene har en klar problemstilling der målet er å utvikle ny kunnskap eller sammenstille kjent kunnskap på en ny måte. All forskning i Museum Nord skal ha som mål at resultatene også skal formidles for et allment publikum.

Hvorfor skal Museum Nord forske?

Nasjonale føringer

De statlige føringene er klare. Stortingsmelding 48, (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 slår fast at museumsformidlinga skal være tufta på faglig grunnlag etablert gjennom egen forskning, og at samlingene skal være grunnlag for kunnskapsproduksjonen.

Forskning og annen kunnskapsutvikling er på den andre sida et vilkår for målretta, systematisk innsamling, jfr. Stm 22 (1999-2000): s 86f. Forskninga vil også kunne øke kunnskapen om egne samlinger. Museene har stor faglig frihet når det gjelder blant annet innsamling. Det forplikter og stiller ekstra store krav til forskningsbasert formidling. Arkivkunnskap og museologi (museumskunnskap) er også felt der det er behov for kunnskapsutvikling.

I den siste stortingsmeldinga, *St.m. 49 Framtidas museum – Forvaltning, forskning, formidling, fornying* (2008 – 2009, 99 ff, 152f) står det også at «Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling».

Norges Museumsforbund understreker betydninga av at museene prioriterer egen forskning og at de enkelte institusjoner og ledere har ansvar for å gjennomføre tiltakene.

Museum Nords egne målsettinger og strategier

Forskning har fra starten av vært ei målsetting for Museum Nords virksomhet.

Strategiplanen som blei vedtatt i 2014, gir konkrete føringer både på utnytting av forskningskompetansen hos de ansatte, på hvilke mål forskningsaktivitetene skal ha og hvordan de skal nås. Her er det satt opp tre delmål for forskninga i Museum Nord:

- *Koble en levende kunnskapsproduksjon til all vår formidlingsvirksomhet*
- *Etablere oss som en del av et nasjonalt kunnskapsproduserende nettverk*
- *Drive aktiv forskningsformidling gjennom egne og andres kanaler.*

Hva skal det forskes på?

Nasjonale føringer: samlinger og samtid, mangfold og handlingsbåret kunnskap

Stortingsmelding 48, (2002-2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014* slår fast at samlingene skal være grunnlag for kunnskapsproduksjonen. Dette gir oss en tretrinnsmodell der samlingene er basisen for forskninga i museene, og forskninga i sin tur basis for formidlinga.

Samtidig skal forskninga kontinuerlig være i dialog med omverdenen og samtida. De innebærer at innsamlingspolitikken også må være samtidsretta og at forskninga tar utgangspunkt i problemstillinger som gir museene grunnlag for samfunnsbevisst og samfunnskritisk formidling. I den sammenhengen er det også viktig å understreke at innsamlinga i tillegg til gjenstander, foto og arkivalia må omfatte immateriell kultur dokumentert gjennom lyd- og filmopptak.

Stortingmelding 49: (2008-09) trekker spesielt fram mangfoldsperspektivet med tema som *innvandring og samisk kultur*, og slår også fast at *handlingsbåret kunnskap* skal prioriteres..

Museum Nords prioriterte forskningstema

I strategiplanen for Museum Nord (2014 – 2019) er disse temaene generelt prioritert: *fiskeri/ fiskerbondesamfunnet og våre marine ressurser, vikingetid, bergverksindustri, sjøfart og handel, samisk kultur og kystverkets virksomhet*. Etter at Galleri Espolin kom inn i Museum Nord, er også *kunst* blitt et prioritert forskningsfelt.

Disse prioriteringene henger også sammen med den tematiske arbeidsdelingen mellom de ulike avdelingene og besøksstedene i Museum Nord, noe som skulle tilsi at de ulike enhetene først og fremst skal arbeide med forskningsprosjekt innenfor sitt temaområde. Samtidig er organisasjonsstrukturen med få ansatte på hvert sted slik at det er naturlig å planlegge forskningsprosjekt på tvers av enhetene, også for å få utnytta kompetansen blant de ansatte på best mulig måte. I følge formålsparagrafen for *Stiftelsen Museum Nord* skal det drives innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av både kultur- og naturhistorie i Ofoten, Vesterålen og Lofoten. *Naturfaglige tema* er dermed også et prioritert område.

Museumsforskninga skal i følge de nasjonale føringene ta utgangspunkt i museenes egne kildesamlinger. Det vil si gjenstander, foto, arkivalia og bygningar. Kartlegging av samlingene er derfor ei viktig forutsetning for god og relevant forskning.

Prioriterte tema i forskingssamarbeid

Museum Nords medlemskap i nasjonale og internasjonale museumsnettverk og som del av Kystmusea og deltaker i regionalt samarbeid i Nordland legger også noen føringer på hva det skal forskes på.

Museet er medlem i Nasjonalt museumsnettverk for kulturlandsskap, Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil, Museumsettverk for tradisjonelt handverk og Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur og er en del av Kystverkmusea. Strategiplanen nevner også at museet bør vurdere deltaking i Sjøfartsnettverket og Nasjonalt samisk museumsnettverk.

Gjennom Lofotr Vikingmuseum og Destination Viking (og Kystverkmusea) er Museum Nord også medlem av de internasjonale nettverkene Destination Viking og EXARCH – for friluftsmuseum med særlig fokus på eksperimentell arkeologi.

Kildematerialet

Sjølv om de nasjonale føringene tilsier at forskning på egne samlinger (dokumentarkiv, lydarkiv, fotoarkiv, gjenstandssamlinger og bygningsmasse) bør prioriteres, bør forskninga i Museum Nord ikke begrenses til disse. Både når det gjelder forskning som grunnlag for egen formidling og samarbeidsprosjekt med eksterne partnere vil det i mange tilfelle være nødvendig å bruke kilder utenfor museet.

Hvordan skal forskninga i Museum Nord organiseres?

Forskning kan gjøres av enkelte ansatte alene eller i interne eller eksterne samarbeidsprosjekt.

Forskningsarbeidet i Museum Nord koordineres av forskningsleder i samarbeid med øvrige ledelse og i samråd med forskningsgruppa.

Det har ofte vist seg vanskelig å få satt av tid til forskning på museene. I Museum Nord skal førstekonservatorer ha 25 % forskningsrett og -plikt, konservatorer 20 % forskningsrett. Når større og mindre formidlingsprosjekt planlegges, skal det settes av tid til forskning både i den innledende og avsluttende fasen.

For museet er det et mål at alle konservatorer kvalifiserer seg etter Norsk museumforbunds krav til tittelen konservator/ evt. førstekonservator NMF. Museet skal arrangere forskningsseminar minst en gang i året. På disse seminarene skal det både arbeides med planlegging av aktuelle prosjekt for publisering i lokale, regionale og nasjonale tidsskrift og med å diskutere og gi tilbakemeldinger på påbegynte artikkelutkast. Det er et mål at hver avdeling skal publisere minst en faglig artikkel i året.

Foruten at det settes av midler til forskning i budsjettet, må ledelsen i samarbeid med forskningsgruppa arbeide med ekstern finansiering av forskningsprosjekt.

Arbeidsfeltet forskning skal ha sin plass i alle ledd av museets planverk. Nye forskningsprosjekt skal initieres av formidlingsbehovene i organisasjonen. Det skal settes av tid til forskning/ fagskriving i alle formidlingsprosjekt, enten i for- eller etterkant av prosjektene.

Innsamlingsplanen må baseres på forskningsplanen. Forskning på egne kilder forutsetter at tilrettelegging av de aktuelle delene av samlingene blir prioritert, bl.a. gjennom digitalisering.

For å nå museumsmålene om en aktiv og kritisk samfunnsinstitusjon vil det i noen tilfelle være nødvendig å ta kontakt med eksterne forskningsmiljø der egen forskning ikke strekker til.

Aktuelle samarbeidspartnere

Forskning bør foregå i samspill med kunnskapssektoren i landsdelen, først og fremst Nord Universitet og Universitetet i Tromsø. Det er tegna en formell samarbeidsavtale med Universitetet i Nordland, der særlig fagområdene historie og reiseliv synes å være aktuelle. Sammen med Helgeland museum, Nordlandsmuseet, Fredssenteret i Narvik og Flymuseet i Bodø er det lagt konkrete planer for samarbeid som vil bli fulgt opp videre.

Forskningsformidling

Forskning, forvaltning og formidling bør være tre sider av samme sak. Museets utstillinger, foredrag, nettsider, publikasjoner og annen formidling må være basert på museets egen eller andres forskning.

Forskningen i Museum Nord må spesielt framheves gjennom medieomtale, forskningsformidlende nettsteder som f.eks. *Forskning.no* og, museumnettverkens nettsteder, fagdager, tidsskiftpublisering i bl.a. *Norsk museumstidsskrift*, *Malstrøm* og lokalhistoriske årbøker, og deltaking i markeringer som Kulturminnedagene, Forskningsdagene og Arkivdagen.